GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 168. *Luni, Marţi 30 Iuliu, (11 Augustŭ).* **1885.**

Braşovŭ, 28 Iuliu (9 Augustŭ) 1885.

La ordinea ḍilei suntŭ întrevederile împĕraţilorŭ şi conferinţele ministrilorŭ, ce le vorŭ urmá. O deosebită importanţă se atribue viitórei întêlnirĭ între domnitorulŭ Austro-Ungariei şi alŭ Rusiei. Slavii monarchiei aóstre mai alesŭ punŭ marĭ speranţe în acestŭ evenemêntŭ.

Este caracteristicŭ, că în aceeaşĭ mĕsură, în care stăruescŭ Germanii Austriei pentru susţinerea relaţiunilorŭ celorŭ mai intime de amiciţiă cu Germania, Slavii din imperiu dorescŭ amiciţia cea mai fierbinte cu puternica Rusiă. Cei dintêiu sperézá totŭ binele dela alianţa cu Germania, cei din urmă dela alianţa cu Rusia.

Bucuriei ce o simtŭ Slavii Austriei în ajunulŭ întêlnirei dela Kremsier 'i dăespresiune viuă „Narodni Listy“ din Praga ḍicêndŭ, că de astădată împĕratulŭ Francisc Iosif se întâlnesceeu Ţarulŭ Rusiei fără ca sĕ fiă de faţă şi împĕratulŭ Germaniei şi accentuândŭ, că acéstă împrejurare este de mare importanţă, deórece o întêlnire imediată între *„monarchii celorŭ douĕ state slavice“* părea de unŭ timpŭ încóce aprópe cu neputinţă.

Fóia cehică vorbesce de Austro-Ungaria ca de unŭ statŭ slavicŭ basându-se pe faptulŭ, că maioritatea poporaţiunei acestei monarchie este slavică; ea ajunge astfelŭ la conclusiunea, că Slavii din imperiu potŭ pretinde, ca Austria sĕ stea în relaţiunĭ de amiciţiă cu Rusia şi că dênşii cu mai multă îndreptăţire pledéză pentru alipirea de Rusia, decâtŭ Germanii pentru alipirea de imperiulŭ germanŭ.

Nu mai încape îndoială, că la curtea austriacă suntŭ douĕ curenturĭ puternice: unulŭ este curentulŭ filogermanŭ celălaltŭ curentulŭ filorusescŭ. Filogermanii dorescŭ ca sĕ fiă eschisă Rusia mai multŭ séu mai puţinŭ dela frăţia austrogermană; filoruşii de altă parte pretindŭ ca monarchia nóstră sĕ se înţelégă directŭ cu Rusia, fără a mai luá pe împĕratulŭ Wilhelm ca mijlocitorŭ.

Slavii sperézá, că întêlnirea dela Kremsier va fi întroducerea emancipării Austriei de sub tutela Germaniei. Se'nţelege că speranţele aceste colidéză cu speranţele şi vederile germane.

Pressa germană din Austria declară pe faţă, că numai aceea o linişteсe în privinţa întrevederei împĕratului Austriei cu Alexandru III-lea, că ea s'ar face cu învoirea, ba chiarŭ la îndemnul Germaniei. Suntemŭ mulţumiţĭ — ḍicŭ Germanii — că întrevederei dela Kremsier i-a premersŭ aceea dela Gestein unde s'a cimentatŭ amiciţia cu Germania.

Astfelŭ vorbesce şi „Neue freie Presse“ de-o „politică conservativă a federaţiunei germaneaustriace“, şi de intenţiunea cancelarului Bismark d'a „întări ordinea“ în întrulŭ statelorŭ cu ajutorulŭ acestei politice, peutru care a câştigatŭ şi pe Rusia. Va sĕ ḍică unŭ felŭ de reînoire a sântei alianţe, prin evitarea conflictelorŭ internaţionale cu scopŭ de a susţiné şi sprijiní autoritatea în cele trei împĕrăţii.

Este în adevĕrŭ de cea mai mare importanţă pentru viitórea constelaţiune politică în Europa cestiunea, că în ce relaţiă stă Rusia faţă cu alianţa germană-austriăcă?

Intrat'a Rusia în acésta alianţa ca alŭ treilea membru egalŭ îndreptăţitŭ séu este numai sprijinitórea scopurilorŭ ce le urmăresce puternicolŭ cancelarŭ dela Berlinŭ? Orĭ dóră se va înaugura la Kremsier, cum dorescŭ Slavii Austriei, o înţelegere cu totulŭ separată între Rusia şi Austro-Ungaria cu escluderea politicei bismarkiane?

—o—

Ḍiarele săsecsi desprescrisórea lui Trefort cătră Teutsch.

„Kronstädter Zeitung“ scrie unŭ şirŭ de articule, pe carĭ le resumănŭ:

Pornindŭ dela declararea ministrului, că elŭ nu se va abate dela drumulŭ de până acuma, ḍice, că acestŭ drum ilŭ indică artc. XVIII: din 1879. şi XXX din 1883. despre scólele medii şi cualificaţiunea profesorilorŭ lorŭ. Dispoziţiunile din art. XVIII 1879 că nimenĭ nu póte fi profesor, fără a sci vorbi şi scrie limba maghiară, că profesorii cu posturĭ sĕ fiă silţĭ sĕ şi o însuşiască până la unŭ anumitŭ terminŭ, că instrucţia limbei unguresci sĕ fiă obligată la fiecare institutŭ etc., nu dovedescŭ altceva, decâtŭ intenţiunea, de-a impune limba maghiară Nemaghiarilorŭ. Aşa şi dispoziţiunile articolului XXX, 1883: că orĭ ce profesorŭ trebue, pe lângă specialitatea sa, sĕ cunóscă şi literatura maghiară cu istoria ei, sĕ ascuite celŭ puţinŭ unŭ anŭ de studii la universităţile unguresci unde se propune în spiritŭ specificŭ maghiarŭ, că profesorii sĕ depună (§ 70) esamenŭ din tóte obiectele în limba maghiară..... dovedescŭ aceeaşĭ intenţiune. Mai multŭ, § 63 alŭ acestui articolŭ pretinde dela candidatulŭ de profesorŭ, sĕ dovedéscă întru câtŭ pricepe elŭ limba maghiară ca limbă de propunere. Spre ce scopŭ sĕ dovedéscă d. e. unŭ profesorŭ de matematică dela o scólă nemaghiară, că e capabilŭ sĕ instrueze în limba maghiară? Acésta ne face sĕ credemŭ, că pentru mai târḍiu se va pregăti o lege, care sĕ întroducă la tóte şcólele me dii nemaghiare instrucţiunea în limba maghiară. De acestŭ soiu suntŭ intenţiunile şi calea dela care ministrulŭ nu vrea sĕ se abată, şi fiind că acestea nu indică unŭ scopŭ ajunsŭ, ca unulŭ ce trebue sĕ fiă ajunsŭ, e firéscă conclusiunea, că ministrulŭ va mai luá mĕsurĭ în acéstă direcţiune, fără a-şĭ aduce aminte, că unŭ arcŭ pré întinsŭ se rupe.

Ca şi presa maghiară, se provócă şi ministrulŭ la întroducerea limbei germane în şcólele medii unguresci. Îşĭ închipuescŭ Maghiarii, că acésta e o deosebită graţiă pentru poporaţiunea germană a Ungariei? Acésta au făcut'o siliţĭ de raporturile geografice şi etnografice ale Ungariei, căcĭ pentru nouĕ din ḍece părţĭ a poporaţiunei statului nostru limba germană e necesară pentru ulteriόra lorŭ viéţă practică. Dar Saşii nu cerŭ o *favorisare* a limbei lorŭ, ci egala îndreptăţire a tuturorŭ limbilorŭ din ţéră. Ministrulŭ spune, că e în »interesulŭ statului« sĕ se lăţéscă limba maghiară; este în interesulŭ singuraticilorŭ cetăţenĭ, dar în alŭ statului, ne îndoimŭ. Ministrulŭ spune, că e vorba de „cunóscerea şi *folosirea*“ limbei maghiare, ceea ce nu involvă o »apăsare« a limbei germane. Nu ḍicemŭ nimicŭ împotriva *cunóşterei* limbei, dar generalisarea *folosirei* ei — nu însémnă maghiarisare? Lăţindu-se folosirea limbei maghiare, nu se strîmtoréză celelalte limbĭ din patriă şi decĭ şi cea germană? Ministrulŭ spune, că idea de statŭ maghiarŭ oferă Saşilorŭ tóte condiţiile de înflorire. Idea de statŭ ungarŭ a nóstră, e că naţionalităţile, ce-lŭ compunŭ, sĕ formeze unŭ statŭ puternicŭ — înfloritorŭ la olaltă, oferindu-se fiecăreia în parte egala garanţiă pentru bună starea lorŭ materială şi spirituală şi pentru esistenţa lorŭ naţională. Cu astă idee nu se împacă însĕ „idea de statŭ maghiarŭ,“ despre care cu voia ministrului, ne îndoimŭ, că oferă garanţia pomenită. Ministrulŭ spune, că »forte puţinŭ amŭ lucratŭ noi pentru a intra într'o mai viă comunicare cu poporaţiunea maghiară.“ Cu atâtŭ mai multŭ au lucratŭ Maghiarii, pentru a ne face imposibilă acéstă comunicare. Şi cum sĕ fii prietinŭ cu ómenĭ, carĭ te urăscŭ şi în tótă ḍiua îţĭ cântă că eştĭ nepatriotŭ, nemulţămitorŭ, trădătorŭ de ţéră? Facă ministrulŭ sĕ dispară acéstă ură, şi „via comunicare« va veni singură, neadusă de nime.

Spune ministrulŭ, că fii noştri vinŭ din Germania cu tendinţe duşmane desvoltării statului ungarŭ modernŭ. Aceste tendinţe, nu-i vorbă, nu se vorŭ potrivi póte cu părerile şi tendinţele Maghiarilorŭ, dar nu suntŭ contrare ideei de statŭ ungarŭ aşa cum noi o înţelegemŭ. Antipatiă au ei numai faţă de cei ce voescŭ sĕ croiască unŭ statŭ esclusivŭ maghiarŭ naţionalŭ. Doresce ministrulŭ sĕ-şĭ câştige tinerii noştri măcarŭ primele cunoscinţe în patriă. Din considerarea mijlócelorŭ materiale şi noi amŭ dorĭ, dar.. profesorii renumiţĭ nu trăescŭ în Ungaria; nu-i bine sĕ facĭ primulŭ pasŭ în lumea mare în cercurĭ, unde întêmpinĭ neîncredere, antipatiă, ură făţişă; universităţile au limba de instrucţiă numai maghiară, aşa că juriştĭ suntŭ puţinĭ, căcĭ ca Saşĭ în serviciulŭ statului nu potŭ înainta; teologii n'au unde merge, nefiindŭ facultate ev. teologică c. a. în Ungaria, ér cea din Viena... de nicĭ o trébă; mediculŭ sasŭ nu are lipsă de limba maghiară, dinpotrivă trebue sĕ cunóscă terminologia germană, pentru a se putea înţelege cu ómenii. Nu trebue sĕ ne mirămŭ dară, că tinerii noştri mergŭ în streinătate.

Oferta ministrului — facultatea teologică — póte zăpăci pe unii, dar are şi acéstă cestiă cârligelele sale. E evidentŭ, că banii, cu carĭ susţinemŭ şcóla reală, nu suntŭ de ajunsŭ sĕ susţinemŭ o facultate, va trebuĭ dar sĕ primimŭ atuncĭ ajutorulŭ oferitŭ de statŭ. Din esperienţă scimŭ, că ministrulŭ şi-a permisŭ şi până acum ingerinţe nelegale în administraţia averei universităţii săsescĭ. Primindu-i ajutorulŭ, ingerinţele se vorŭ înmulţi şi înăspri. La acestŭ viitorŭ numai cu grijă poţĭ căuta. Guvernulŭ, ne tememŭ, că va pune mai multŭ preţŭ pe direcţiunea politică, decâtŭ pe cultura scienţifică şi apoi cine stă bunŭ, că şi facultatea nu va fi maghiarisată? Dinpotrivă şcóla reală ne trebue, căcĭ, décă în serviciulŭ statului nu putemŭ înainta, voimŭ sĕ înaintămŭ pe terenulŭ economicŭ şi aicĭ şcóla reală ne e de trebuinţă! După sfatulŭ ministrului amŭ primí sĕ susţinemŭ în locŭ de o şcólă reală germană, una maghiară şi o facultate teologică-filosofică mai curênd séu mai târḍiu maghiarisată — plocóne, ce nu suntŭ atrăgĕtóre. — Dar ne luămŭ voiă sĕ-i dămŭ şi noi ministrului unŭ sfatŭ. Că popórele ţinŭ acum mai multŭ decâtŭ orĭ când la limba şi fiinţa lorŭ, se scie. O potŭ vedea Maghiarii din istoria lorŭ cea mai nouă, din vremile lui Iosif II orĭ, dacă-'sŭ orbĭ pentru istoria lorŭ, caute la Rusia, care cu tótă puterea ei, nu póte stîrpi limba şi datinile polone. Ce nu reuşesce pe calea păcii, prin forţă mai greu va rĕuşi. Intórcă-se ministrulŭ dela direcţiunea greşită ce-a apucatŭ şi atuncĭ bine va fi. In folosulŭ patriei numai o politică de egală îndreptăţire a naţionalităţilorŭ e bună.

—o—

SCIRILE ḌILEI.

Comitetulŭ de acţiune alŭ reuniunei de maghiarisare ardelene ia tóte mĕsurile, pentru a asigura unŭ succesŭ câtŭ mai mare începutei colectărĭ de ajutóre. Vice-spanii ţĕrii au şi început — cu puţine esceptiunĭ după cum se spune — a face colecte. Mişcarea ia în genere marĭ dimensiunĭ. Ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică August Trefort va fi rugatŭ sĕ se pună în rêndulŭ protectorilorŭ reuniunei. Din armată încă s'au anunţatŭ mulţĭ, carĭ dorescŭ sĕ între ca membri în »patriotica« reuniune. Ce bancheturĭ splendide au sĕ mai fiă!

—0—

Camera advocaţilorŭ din Braşovŭ face cunoscutŭ, că advocatulŭ Constantinŭ Panţu, în urma decedării sale s'a ştersŭ din lista camerei şi s'a numitŭ curatorŭ alŭ cancelariei sale George Laslo, advocatŭ în Braşovŭ.

—0—

Cetimŭ în »Telegrafulŭ Românŭ:« „Merge departe încercarea cu maghiarisarea. Ḍilele trecute o adresă trimisă la ḍiarulŭ nostru a trebuitŭ sĕ colinde întregŭ Sibiiulŭ mai multe ḍile. Lucrulŭ este uşorŭ de esplicat. Amploiaţii respectivi au tradusŭ „Telegrafulŭ Românŭ« pe ungaresce. Astfelŭ titula era: N. N. „távirda hivatal.« Cuventulŭ „Românŭ« nu i-a convenitŭ respectivului amploiatŭ, căcĭ atuncĭ era: „román távirda hivatal.“ Nu scimŭ încâtŭ colegilorŭ dela celelate ḍiare li s'a întêmplatŭ ca şi nouĕ, în acestŭ casŭ lumea nu va afla nicĭ pe redactorŭ

dela »Erdélyi Hirlap,« nicĭ dela »Felvilágositó,« nicĭ dela »Szoszék,« ca sĕ retăcemŭ pe celelalte. Facemŭ progrese în comunicaţiune şi administrare.« Nebuniile maghiarisărei!

—0—

Cetimŭ în »Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt:« Din Tuşnadŭ ni se scriu cu datulŭ dele 6 l. c. următórele: »Fiind d-ta, după câtŭ sciu eu, prietenŭ alŭ poveştilorŭ de vênătóre, îmĭ iau voiă aţĭ povesti o vênătóre adevĕrată şi cu tóte aceste comică, care s'a întreprinsŭ »în treacătŭ« în contra inscripţiunilorŭ, ce nu suntŭ scrise în »limba statului.« S'a întêmplatŭ anume că în ḑilele cele calde înainte de plóia cea rece, umblau pandurii şi germanii prin Tuşnadŭ râḑêndŭ, tóte inscripţiunile ne scrie în »limba statului,« şi lipindŭ hârtiă preste ele acolo unde nu se puté rade. La unulŭ dintre cei doi medicĭ de baiă, a căruia tablă albă avea inscripţiunile »fürdö orvos« şi »doctorulŭ băilorŭ« s'a lipitŭ peste numirea din urmă hârtiă négră. Acésta avea unŭ aspectŭ fórte comicŭ şi a datŭ prilegiulŭ la următorulŭ bonmont: Unulŭ care nu înţelege limba statului, întrébă ce are sĕ însemneze acéstă tablă schimonosită şi i se rĕspunde: »Este unŭ rebus, care se deslégă aşa: Domnulŭ *Fürdö* a primitŭ *după urechĭ* douĕ visicatorĭ.

—0—

Magistratulŭ din Cluşiu a interḑisŭ, sub pedépsă de 300 fl. eventualŭ arestŭ corĕspunḑĕtorŭ, fumatulŭ în apropierea maşinelorŭ de treeratŭ de pe teritoriulŭ oraşului şi împrejurime, spre a se evita periculele provenite din incendii.

—0—

»Timişana« scrie: Oficiantulŭ telegraficŭ din Aradŭ domnulŭ *F. Popovicĭ* a inventatŭ şi espusŭ la esposiţiunea din Budapesta unŭ micŭ, dar fórte interesantŭ şi folositorŭ aparatŭ pentru telegrafiă, care a atrasŭ atenţiunea cercurilorŭ competente într'atâta, încâtŭ ministeriulŭ de comunicaţiune a hotărîtŭ a introduce acestŭ aparatŭ în tóte oficiele telegrafice, cumpĕrândŭ acestŭ dreptŭ dela inventatorŭ cu mai multe mii de florinĭ. Acestŭ interesantŭ aparatŭ, despre care unŭ corespondentŭ dela »Pester Lloyd« ḑice, că e unŭ adevĕratŭ ou alŭ lui Columbus, constă în aceea că d'aci încolo semnele telegrafice la aşa numitulŭ aparatŭ morée nu vorŭ eşi albe ca până acuma, ci vinete, devenindŭ mai legibile şi fără sĕ strice ochii telegrafiştilorŭ.

—0—

După o telegramă din Lond a, Salisbury ar fi rĕspunsŭ deputaţiunei anglo-jidănescĭ, care ilŭ rugă sĕ intervină în favorulŭ Ovreilorŭ din România, că guvernulŭ ca semnatarŭ alŭ tratatului dela Berlin, nu póte lăsa nebăgată în sémă cestiunea. Elŭ regretă, că ovreii României suferŭ pentru prejudeţele poporului, cari au găsitŭ espresiune până şi în legislaţiune. Guvernulŭ va lucra câtŭ va putea pentru îmbunătăţirea stărei lorŭ. Te-i pomeni că cerŭ jidovii sĕ fiă ministri. N'au gustŭ rĕu, e vorba numai că greşescŭ adresa.

——o——

Efectele persecuţiunei.

„Luminătorulŭ“ dela 7 Augustŭ n. publică următórea corespondenţă din Beiuşŭ:

»La 31 Iuliu, cam cătră séră, o veste durerósă străbătu ca fulgerulŭ tóte stradele Beiuşului. Notarulŭ din Budurésa S. Mangra s'a sinucisŭ! Elŭ era stimatŭ din partea Româniloru, ca unŭ bărbatŭ consciu de chemarea sa, ca omŭ onestŭ, ca un funcţionarŭ diligentŭ şi conscienţiosŭ. Causa sinuciderii: Acestŭ notarŭ unŭ anŭ întregŭ a fostŭ suspinsŭ din postulŭ sĕu de cătră vitézulŭ şi nesăţiosulŭ solgăbirĕu Beliczey, după sfatulŭ infalibilului şi înţeleptului Benedek, prietinulŭ de cruce alŭ Jupiterului cu ochelarĭ verḑĭ din Budapesta: Tisza. Motivulŭ suspinderii a fostŭ naţionalitatea, românitatea sinucisului. Abia 5 lunĭ trecuseră de când a fostŭ repusŭ în postulŭ sĕu şi acum ér se vĕḑu ameninţatŭ cu suspindere!

»Sinucisulŭ notarŭ Mangra într'o scrisóre lăsată de dênsulŭ, îşĭ istoriseşce nefericirea sa, motivându'şĭ sinuciderea în următorulŭ modŭ: »De 5 anĭ încóci eramŭ persecutatŭ de solgăbirĕu, până ce în fine fuseiŭ suspendatŭ din postŭ. După multe alergărĭ şi după ce mi-amŭ datŭ tótă averea, cam de 5000 fl., fuseiŭ repusŭ«. Ultima neplăcere, cu care s'a umplutŭ paharulŭ amăriciunilorŭ, o descrie cam în următorulŭ modu: *„Astăḑĭ am fostŭ la solgăbirĕu şi 'i-am dusu doi porcĭ; elŭ nu s'a îndestulitŭ cu atâta, ci mĕ întêmpină cu următórele cuvinte: In urma térgueleĭ nóstre trebue sĕ 'mĭ daĭ 3 porcĭ. — Ei bine, d-le, dar nu veḑĭ, că suntŭ săracŭ lipitŭ, şi acum nu 'ţĭ potŭ împlini dorinţa până mai târḑiu. — Nu? vei vedé dar urmările! Astfelŭ vĕtĕmatŭ până în sufletŭ şi îngrozindu-mĕ de-o nouă destituire m'am hotărâtŭ sĕ morŭ“.*

»Chilia, în care zăcea tăvălitŭ în sânge bietulŭ notarŭ, era umplută de prietenii şi cunoscuţii lui; în acelŭ momentŭ când unŭ domnŭ cetĭ scrisórea lui, ajunse şi solgăbirĕulŭ şi se repeḑi dreptŭ la acelŭ domnŭ, voindŭ a o rupe scrisórea în bucăţĭ. Insĕ nu isbutĭ, ci se duse afară, precum a venitŭ: furiosŭ. Mai pe urmă a făcutŭ d. solgăbirĕu încercărĭ cu gendarmeria ca sĕ răpéscă scrisórea, dar fără succesŭ.«

In „Luminătorulŭ“ dela 9 Augustŭ mai cetimŭ următórele:

„Acuma patru anĭ suspendară şi lipsiră din postŭ pe notarulŭ Iónŭ Nistorŭ din Chebeştĭ. Causa lipsirei a fostŭ injustă; acésta se dovedeşce din partea tribunalului din Oradea-mare, căruia transpunêndu-se actele prin comitatŭ, respectivulŭ notarŭ fù achitatŭ. Notarulŭ însă cu tóte astea nu fù repusŭ în postŭ, ci cu 5 copii, carĭ plângŭ dupĕ pâne, rĕmase pe stradă. Causa adevĕrată a lipsirii a fostŭ aceea, că amintitulŭ notarŭ, fiindŭ omŭ cu autoritate şi vaḑă înaintea poporului, se temură că nu vorŭ reeşi cu candidatulŭ lorŭ, pentru că acestŭ notariatŭ totdéuna decidea la alegerea de deputatŭ.“

——o——

DIN BUCOVINA.

De lângă Siretŭ, Iuliu 1885.

II.

Cu cestiunea acestorŭ patru preoţĭ se încheiă articululŭ d-lui Cato. Lucru este fórte evidentŭ, că d. Cato posede în inima sa simţirile cele mai frumóse şi doreşte tóte putinciósele pentru îndreptarea sórtei celei amare, în care a căḑutŭ sĕrmanulŭ nostru poporŭ Bucovinénŭ. Şi d-lui este însufleţitŭ de geniulŭ celŭ mă reţŭ alŭ redeşteptării Românului, dară puţinĭ, fórte puţinĭ ómenĭ de însuşirea acésta avemŭ noi în Bucovina. Demonulŭ némului nostru este încă prea puternicŭ în contra acestorŭ bărbaţĭ tinerĭ, carĭ lucréză acum necurmatŭ pentru scăparea nóstră. Scopulŭ meu cu rĕspunderea la articululŭ d-lui Cato n'a fostŭ îndreptatŭ în contra d-sale póte într'unŭ modŭ categoricŭ, ci numai binevoitorŭ idealului nostru naţionalŭ, n'a fostŭ, ca sĕ ne desbinămŭ în cugete şi în simţirea nóstră, ci ca sĕ lucrămŭ în unire sfătuindŭ unulŭ altuia ca fraţĭ şi consângenĭ, pentru că numai astfelŭ vomŭ putea ajunge noi la puterea cea necesară în contra vrăşmaşilorŭ naţiunei nóstre.

Pedecile, ce ne punŭ vrăşmaşii streinĭ în contra desvoltării poporului nostru, suntŭ încă atâtŭ de marĭ, încâtŭ cu mare greu ne putemŭ apropia cu ideile nóstre naţionale la masa cea mare a poporului. N'avemŭ nicĭ şcóle, nicĭ institute naţionale. Societăţile nóstre naţionale lucréză, cu abaterea »Şcólei Române“ din Sucéva, fórte puţinŭ pentru cultivarea directă a poporului nostru. Preoţii noştri suntŭ crescuţĭ prin şcólele germane, asemenea şi învĕţătorii şcólelorŭ nóstre poporale. In satele amestecate cu Românĭ şi Rutenĭ funcţionéză pretutindenea numai învĕţătorĭ de naţionalitate rutenă, fiindŭ că studenţii românĭ dela pedagogiulŭ Cernăuţénŭ din causa fanatismului orbŭ nu vreau sĕ studieze măcarŭ pro forma limba rutenă şi nu capĕtă prin urmare după absolvare posturĭ în satele cele amestecate, pe când studenţii rutenĭ învaţă anume numai din causa aceea limba română, ca sĕ pótă căpĕta după dreptate legală posturile în satele aceste. Aicĭ desvóltĕ apoi fiecare dintre învĕţătorii aceştia propaganda cea mai şovinistică în favorulŭ slavismului. Poporulŭ nostru se slaviséză decĭ din ḑi în ḑi. Chiarŭ societăţile rutene din Liovŭ, care suntŭ subvenţionate din partea imperiului rusescŭ, îndrepteză *propaganda lorŭ cu vehemenţă grozavă în contra elementului Românŭ din Bucovina.* O mulţime mare de foi rutene se trimitŭ gratisŭ la câte 3—4 ţĕranĭ din mai fie-care satŭ Bucovinénŭ. Şi tóte *aceste atacurĭ înspăimêntătóre la viaţa nóstră naţională* trecŭ fără sĕ fiă observate, înaintea ochilorŭ conducĕtorilorŭ poporului nostru. *Óre n'ar fi timpŭ, ca sĕ înfiinţămŭ şi noi Românii Bucovinenĭ o societate poporală în Cernăuţĭ orĭ la Sucéva, cu ale căreĭ spese sĕ se tipăréscă în fie-care lună de 2—4 orĭ câte o fóiă scrisă în stilulŭ curatŭ poporalŭ şi sĕ se trimită fóia acésta încă gratisŭ la câte 3—4 sătenĭ Românĭ din mai fie-care satŭ Bucovinénŭ?* Nu s'ar arĕta astfelŭ deja după unŭ deceniu o propăşire măréţă pe calea desvoltării şi culturii némului nostru? Óre n'amŭ putea scăpa astfelŭ poporulŭ nostru de potopulŭ slavismului? Şi ce capitalŭ ar trebuĭ sĕ aibă o astfelŭ de societate? Douĕḑecĭ séu treiḑecĭ de mii de florinĭ şi lucru ar fi realisatŭ. Óre societatea Română pentru cultură şi literatură din Cernăuţĭ, care posede peste 30,000 fl., n'ar putea realisa idea acésta?

Altă împrejurare fórte necesară a căreĭ realisare atérnă numai dela deputaţii noştri, este înfiinţarea unei şcóle pedagogice române. Óre nu s'ar puté înfiinţă în Cernăuţĭ orĭ la Sucéva, dacă nu pe spesele statului, apoi măcarŭ pe spesele fondului religionarŭ şcóla acésta? Óre după realisarea lucrului acestuia contingentulŭ celŭ viitorŭ alŭ învĕţătorilorŭ crescuţĭ în sensulŭ românŭ n'ar folosi într'unŭ modŭ considerabilŭ pentru desvoltarea ţĕranului nostru? N'ar întări şi acésta puterile nóstre naţionale pentru lupta cea crâncenă, ce purtămŭ şi avemŭ de purtatŭ cu polipulŭ celŭ nordicŭ?

Aceste şi încă alte mai multe întrebărĭ în privinţa lipselorŭ şi defectelor nóstre naţionale s'arŭ puté îndreptă cătră conducĕtorii poporului nostru Bucovinénŭ. Speranţa nóstră este acum îndreptată numai cătră generaţiunea cea nouă, fiindcă acésta-i crescută, dacă nu în sensulŭ românescŭ, apoi măcar în sensulŭ libertăţii. Noi acestia tinerĭ amŭ învĕţatŭ prin şcóle şi cunóscemŭ tórte bine folósele libertăţii, cunóscem fórte bine şi folósele progresului culturalŭ, care e unŭ productŭ alŭ libertăţii, şi ne simţimŭ fericiţĭ sub folosulŭ acela. Chiemarea nóstră e da ă a împărtăşi şi poporului nostru folósele aceste şi a-lŭ învĕţa, ce viaţă frumósă duce unŭ omŭ sub sub scutulŭ libertăţii depline. Decĭ înainte fraţilorŭ cu unirea în cugete şi în Dumneḑeu! Nu vĕ desbinaţĭ în partide din causa părerilorŭ felurite asupra denumirilorŭ parochilorŭ şi archipresviterilorŭ ş. m. a. Sĕ lucrămŭ pentru ridicarea poporului, care a datŭ doveḑĭ nenumĕrate de românismŭ şi de gloriă multe vécurĭ.

Unŭ Bucovinénŭ.

——o——

Rĕspunsŭ la o „rectificare.“

Deva, 30 Iuliu 1885.

D-lŭ *Alexanpru Czura,* oficialŭ subalternŭ pe lângă trib. reg. ung. din Deva, publică o *„rectificare“* la pagiulŭ privitorŭ la persóna şefului sĕu, a d-lui preşedinte Dr. *Franciscŭ Fekete Sólyóm,* publicatŭ în partea *„economică“* din Nrlŭ 153 a preţuitei nóstre »Gazete,« premiţêndŭ mai nainte de tóte o *„constatare“* generală, că arŭ fi esistândŭ unii *„diletanţĭ politicĭ,“* carĭ fără sĕ cugete cu seriositatea recerută la *urmările* lorŭ, acusă în publicŭ cu o uşurinţă copilărescă câte verḑi-uscate, numai şi numai din vanitatea de a-şĭ vedé *„negru pe albŭ tipăritŭ productulŭ lorŭ spiritualŭ.“*

D-lŭ *Czura* — nu d-lŭ preşedinte — dechiară apoi cumcă cele dechiarate de mine cu privire la *persóna sa şi a d-lui preşedinte,* a şefului D-sale, suntŭ purŭ şi simplu nisce *„scorniturĭ rĕutăciόse,“* eşite din péna unui omŭ *„fără tactŭ,“* probabilŭ cu *„intenţiunea“* de a *„compromite pe preşedintele şi de a-i strica D-lui,“* adecă d lui Czura.

Ei bine, despre D-lŭ Czura am ḑisŭ că e unŭ funcţionaru vechiŭ, dóră mai bravŭ decâtŭ chiar şi colegulŭ sĕu maghiarŭ d-lŭ *Fornszék,* carele — spre onórea lui fie ḑisŭ — deşi se ocupă seriosŭ de oficiu, totuşĭ mai are timpŭ liberŭ pentru economia, sa ba e secretarulŭ băncei maghiare locale de 6 anĭ, fără a-şĭ fi lenevitŭ oficiulŭ, şi cu tóte aceste *„sub aceleaşĭ condiţiunĭ,“* d-lui Czura, i se ia în nume de rĕu aceleaşĭ lucru, abia de o *lună* încóce, de când e secretarulŭ însoţirei de creditŭ *„Hunedóra“* românéscă, carea înfloresce spre bucuria tuturora. Despre aceste »scorniturĭ« s'a vorbitŭ între Românĭ, în locŭ publicŭ, şi lipsa de tactŭ a »Opincarului« ar fi, că a denunţatŭ faima, ca ea sĕ se desminţă din loculŭ competinte.

Bine sĕ fiu înţelesŭ. »Opincarulŭ« nu a scornitŭ însuşĭ scirea compromiţĕtóre pentru d-lŭ şefŭ alŭ D-lui Czura, ci a denunciatŭ, a raportatŭ publicului ceva despre ce se vorbise în localŭ publicŭ, între martorĭ.

Acum mi se pune întrebarea, cumcă d-lŭ Czura atinsŭ este cu onórea *sa* — nu a şefului sĕu, — décă *D-Sa* este lăudatŭ, dimpreună cu colegulŭ seu *Fornszék* maghiarulŭ, de unŭ »Opincarŭ« românŭ într'unŭ ḑiarŭ românŭ?

Da! ḑice d-lŭ Czura, românulŭ, în publicŭ.

Ba! ḑice d-lŭ Fornszék, maghiarulŭ, în tăcerea sa.

Ba! ḑice şi »Opincarulŭ« corespondinţei.

Séu: décă e compromisŭ d-lŭ Czura Românulŭ, e compromisŭ şi d-lŭ Fornszék, până ce nu va trămite şi D-sa o rectificare.

Nicĭ una, nicĭ alta. Ambii suntŭ funcţionarĭ corĕspunḑĕtorĭ. Fornszek sĕ-şĭ continue treburile, ca şi până aci, d-lŭ Czura asemenea, dar norulŭ ivitŭ între Românii sincerĭ, îngrijirea cu privire la d-lŭ Czura sĕ ni-o rectifice d-lŭ preşedinte însuşĭ în fóiă română, maghiară séu chinesă şi apoi sĕ se ţină de ea.

Respectarea libertăţii individualĭ şi linişirea mai multora, acés a a intenţionat'o »Opincarulŭ.« Lumină Atâta-i totulŭ.

Onoraţii cetitorĭ vorŭ cunósce faptele »patriotice« ale d-lui preşedinte Dr. *Franciscŭ Solyom Fekete* faţă de bieţii Românĭ »agitatorĭ şi nepatrioticĭ« (?) chiarŭ şi numai dela ultimele alegerĭ din Zarandŭ, apoi procesele intentate de d sa contra unorŭ bravĭ Românĭ nevinovaţĭ, vorŭ fi auḑitŭ séu cetitŭ despre publicaţiunile D Sale istorice (?), cumcă în comitatulŭ Huniădórei cu 93% Românĭ, arŭ fi esistândŭ mii şi mii de *„maghiarĭ valahisaţĭ,“* carĭ arŭ trebui *„remaghiarisaţĭ“* scl. multe, de totŭ multe. D-lŭ Czura póte fi auḑindŭ séu cetindŭ despre aceste, ba póte şi despre *„scorniturile“* din cestiune, chiarŭ *înainte* de ale fi publicatŭ „Opincarulŭ« în Gazetă Nrlŭ 153.

»Rĕmânŭ slugă plecată, d-le preşedinte, nu-ţĭ şede *„ţie“* bine sĕ te rectificĭ unui „Opincarŭ« valachŭ, faţă

cu nisce scornituri malițióse,« lasă că-lŭ spĕlŭ eu, omŭ fără tactŭ ce e, politicŭ diletantŭ.«

Destulŭ că d-lŭ Czura se *face* ofensatŭ și spală reputațiunea d-lui șefŭ, cu séu fără autorisațiunea aceluia, înegrindŭ pre confratele sĕu »Opincarŭ.«

Josŭ cu servilismulŭ, d-le Czura.

Poțĭ dice în publicŭ: nu sciu nimicŭ despre intențiunile șefului meu, până acuma l'amŭ servitŭ omenesce și m'a cunoscutŭ.

Nu ți-am contradisŭ, nu te-am atacatŭ nicĭ ca Românŭ nicĭ ca funcționarŭ.

Unde dai și unde crépă!

Ce rĕu așŭ dori eu sĕ țĭ facŭ, după cum dicĭ, séu cu ce ți-am stricatŭ eu D-tale séu d-lui Fornszék.

Respingŭ dela mine *paternitatea scornituriloră* (?) și recunoscŭ numai *denunțarea unei faime* compromițĕtóre pentru d lŭ președinte și *vătămătórea demnității nóstre naționale,* care faimă, décă D-sa domnulŭ președinfe va desminți-o și ținé-o strictŭ, alinându-ne îngrijirea, și »Opincarulŭ' îșĭ va revoca cu *bucuriă* și *sinceritate* ce le-a publicutŭ fără interesŭ, fără pasiune. Și fiind-că din capulŭ locului am admisŭ rectificarea *adevĕrului* și așŭ fi doritŭ ca scirea sĕ fie falsă, ce am doveditŭ chiarŭ în acelŭ articulŭ, în carele la urmŭ dicŭ: *„nicĭ nu presupunŭ așa ceva despre d-lŭ președinte,“* de aceea încheiu cu cuvintele pline de bunavoință către buna înțelegere și d-lŭ președinte: *„așa sĕ fie și bine va fi.“* Aci nu-i contradicere!

Cine intenționéză atentarea la reputațiunea d-lui Czura, apoi nu-lŭ laudă și cine e malițiosŭ către d-lŭ președinte, apoi denunță pe *sub mână* scornituri, dar nu le susține in *publicŭ* și nu doresce așa de sincerŭ și resolutŭ restituirea adevĕrului.

Nicĭ D-ta, nicĭ d-lŭ președinte personalŭ, nimicŭ nu mi-ațĭ stricatŭ. Nicĭ din stricăciunea D-tale eu folosŭ nu potŭ avé.

Apoi si învĕțatŭ prea puțină carte, d-le Czura, decâtŭ sĕ poțĭ judecă asupra *înțelesului* adevĕratŭ alŭ acelei corespondințe, décă întru adevĕrŭ te-ai simțitŭ *și D-ta* atinsŭ cu onórea d-tale de funcționarŭ; cu atâtŭ mai vĕrtosŭ nu poțĭ fi *D-ta* în stare a pune pe »Opincarulŭ' în categoria unorŭ »diletanțĭ politicĭ,' carĭ se bucură de »productulŭ lorŭ literarŭ,' ca celŭ din Nrlŭ. 153.

Productulŭ meu literarŭ înșiră unele modalitățĭ și unii pașĭ urgințĭ, carĭ ar trebui sĕ-i ia Românii economĭ din Deva pentru poporulŭ lorŭ, față cu comasațiunea. *Aici arŭ avea locŭ rectificările.*

Rectificarea Dtale însĕ ca productŭ literarŭ, e nulŭ, însĕ *instructivŭ*, în înțelesŭ *negativŭ*, adecă — ca sĕ mĕ poțĭ înțelege — cu alte cuvinte: cum *nu* trebue sĕ fie Românulŭ, chiar ca funcționarŭ subalternŭ din punctŭ de vedere *moralŭ politicŭ:*

a) sĕ nu fie servilŭ, afectândŭ vatĕmare pentru sine, ca sĕ-șĭ pótă apĕra șefulŭ sĕu de frică, că dóră....—;

b) sĕ nu se departe de ai sĕi și décă-i combațe, fie mai moderatŭ, nu-i întine, căcĭ se cănesce însu-șĭ. Invețe demnitate pentru ai *sĕi* dela frații maghiarĭ. E rușine a arĕtá atâta servilismŭ.

Opincarulŭ.

Acte referitóre la școla centrală din Gherla.

Din fostulŭ comitatŭ alŭ Dobêcei, Iuliu 1885.

....»Et meminisse juvabit!«

(Urmare).

B). Administrarea averei scolastice și a trebilorŭ scolastice.

9) Pentru administrarea averilorŭ scolastice, apoi pentru esecutarea convențiunei acesteia, alegemŭ astădĭ din sînulŭ comunelorŭ nóstre unŭ comitetŭ permanentŭ sub numire de *senatŭ scolasticŭ.* Senatulŭ acesta sĕ stea dintr'unŭ directorŭ și 8 membri, din unŭ casierŭ, unŭ controlorŭ și unŭ economŭ, după cum aceștia suntŭ numițĭ în protocolulŭ de astădĭ.

10) Senatulŭ acesta l'amŭ alesŭ acuma pe trei anĭ, după decursulŭ cărora se va alege din nou de către adunarea representanțilorŭ au fundatorilorŭ.

11) Atributele senatului acestuia suntŭ estraordinare și ordinare, și adecă *estraordinare* încâtŭ va avea numai decâtŭ a se îngriji de didirea scólei etc. avêndŭ a rĕspunde la procsima adunare etc. — și *ordinare*, încâtŭ va avea sĕ administreze averea școlei și sĕ pórte trebile școlei dupĕ prescrisele acestei convențiunĭ.

12) Noi ca representanțĭ ai fundatorilorŭ ne vomŭ aduna în totŭ anulŭ în 15 Noemvre pentru de a lua socotelele Senatului scolasticŭ.

13) In casŭ décă unulŭ séu altulŭ dintre representanțĭ nu s'ar puté înfățișa la adunare, comitenții séu fundatorii din comuna lui vorŭ alege dupĕ formalitățĭ legale altulŭ în loculŭ lui.

14) Senatulŭ scolasticŭ e »in solidum« rĕspundĕtorŭ pentru avere și pentru tóte trebile școlare.

15) Senatulŭ acesta va sta în conțelegere cu ordinariatele competente la alegerea învĕțătorilorŭ și alte afacerĭ scolastice.

16) Senatulŭ scolasticŭ va căpĕta pe totŭ anulŭ dela adunarea representanțilorŭ unŭ bugetŭ scolasticŭ.

17) Senatulŭ scolasticŭ va administra și împărți stipendiile otărâte de adunarea representanțilorŭ.

18) Senatulŭ școlasticŭ va putea preschimba séu eloca capitalele după modalitățile hotărîte de adunarea representanțilorŭ.

19) Contractele încheiate de senatulŭ scolasticŭ cu străinii suntŭ obligatóre pentru toțĭ fundatorii, încâtŭ la încheierea acelora s'a observatŭ convențiunea acésta séu împuternicirea primită dela adunarea representanțilorŭ.

20. Membrii senatului scolasticŭ vorŭ ținea ședință regulatŭ în fiecare lună odată, și când va fi de lipsă și mai adeseorĭ.

21) Pentru conlucrarea și ostenelele representanțilorŭ și a senatului scolasticŭ etc. în conducerea afacerilorŭ scólei, adunarea representanțilorŭ va statori dupĕ împregiurărĭ remunerațiunĭ și diurne cuviinciόse.

C). Inspecțiunea preste institutulŭ séu scóla acésta centrală.

22) Institutulŭ acesta se va guverna în tótă privința nemijlocitŭ totdéuna numai de către fundatorĭ însușĭ prin representanții și senatulŭ lorŭ dupĕ modalitățile convențiunei acesteia.

23) Insĕ prin acésta nu voimŭ a limita orĭ eschide nicĭ ven. ordinariaturĭ dela influința ce trebue sĕ o aibă pentru *cele religionare și morale*, nicĭ guvernulŭ politicŭ dela supraveghere.

24) Ba fiindcă convențiunea nóstră se unesce deplinŭ cu scopulŭ măreţŭ alŭ Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului românŭ din Transilvania, cu reședința în Sibiiu: *așa noi punemŭ totŭ institutulŭ acesta atâtŭ în privința fondurilorŭ și a averei, câtŭ și în privința planului de învĕțămêntŭ sub nemijlocita priveghere a numitei asociațiunĭ.*

25. Priveghèrea acésta va consta însĕ întru a *griji, ca averile sĕ se administreze dupĕ convențiunea acésta... iară când în privința acésta ar simți scădere sĕ facă arătare la adunarea representanțilorŭ anuală orĭ ocasională și sĕ cérŭ vindecarea rĕului.*

26) Asociațiunea ..... va putea întreprinde dreptulŭ acesta de priveghere trimițêndŭ din membrii sĕi comisarĭ, carĭ sĕ cerceteze școla, cursulŭ învĕțătorilorŭ, protocolulŭ și *tóte rațiunile senatului*, și va puté cu unŭ cuvêntŭ toțĭ pașii aflațĭ de dênsa bunĭ a'i face, numai ca institutulŭ séu scóla acésta sĕ înflorescă și sĕ fie asigurată.

27) De altmintrelea tótă averea mișcătóre și nemișcătóre, câtă va avea școla acésta și e transpusă în administrațiunea senatului școlasticŭ, va rĕmâné pentru totdéuna deschilinită și separată de orîce altă avere străină, purtândŭ numele colectivŭ »fondulŭ școlei centrale.«

28) Fondulŭ acesta ca atare — va câștiga drepturĭ fiindŭ sub administrarea și representarea senatului școlasticŭ.

29) Fiindŭ scopulŭ convențiunei acesteia pentru biserică și statŭ într'o formă folositorŭ, credemŭ și supunemŭ, că amêndouĕ puterile acestea ne vorŭ aproba, întări și ajuta întru tóte câte le-amŭ statoritŭ în convențiunea acésta; noi însă și până atuncĭ rĕmânêndŭ curatŭ pe terenulŭ dreptului privatŭ ne vomŭ susține și la casŭ de lipsă apĕra pe calea legilorŭ private în contra orĭ cărorŭ influințe *séu atacurĭ* străine, carĭ arŭ vătăma drepturile nóstre. Acéstă apĕrare o concredemŭ...... și senatului scolasticŭ, când adunarea nóstră din órecare pedecă nu ar fi laolaltă.

30. Asociațiunei transilvane..... îi rĕmâne în voiă liberă de a mijlocí aprobare mai înaltă la institutulŭ acesta alŭ nostru....

31. In fine amŭ statoritŭ și amŭ și gătitŭ învoirea acésta în trei esemplare.... spre a depune câte unulŭ spre păstrare în archivele Asociațiunei din Sibiiu, a diecesei gr. cat. din Gherla și într'alŭ senatului scolasticŭ. Aceste disposițiunĭ tóte suntŭ întărite prin subscrierile legale ale fundatorilorŭ. Datŭ 8 Maiu după călindarulŭ nou, anulŭ mântuirei 1862. (Va urmă.)

INVITARE.

Adunarea generală a despărțĕmântului IV. (Sebeșŭ) alŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ se va ținé în ĕstŭ anŭ la 6 Septemvre a. c. st. nou în Comuna Casteu, pretoriatulŭ Orăștiei.

La acéstă adunare se invită cu tótă onórea toțĭ membrii aparținĕtorĭ acestui despărțĕmêntŭ, precum și alțĭ iubitorĭ de cultura și progresulŭ poponului românŭ.

Sebeșiu în 5 Augustŭ 1885.

Direcțiunea desp. IV.

Ioanŭ Piso, direc. — *Danilŭ Davidŭ* secret.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Peșta, 10 Augustŭ. — Óspeții francesĭ în numĕrŭ de 37 sub conducerea lui Lessep au sositŭ erĭ diminéță. Primirea a fostŭ imposantă și entusiastică. In numele Clubului scriitorilorŭ îi salută Franz Pulszky, în numele capitalei Gerloczy. In numele óspeților multămì Lessep pentru primirea de totŭ simpatică, accentuândŭ unirea și înfrățirea Franciei și Ungariei. La órele 11 s'a luatŭ dejunulŭ la clubulŭ scriitorilorŭ, la óra 1 au visitatŭ esposițiunea corporativŭ, la órele 5 s'a datŭ banchetŭ festivŭ la clubulŭ scriitorilorŭ, la care s'au ținutŭ numĕróse toaste pentru Ungaria și Francia. Adĭ au visitatŭ óspeții pimnița modelŭ, elevatorulŭ, castelulŭ regalŭ.

DIVERSE.

Unŭ popă modelŭ. — In diarele din Timișóră cetimŭ, că preotulŭ rom. cat. din Uerményháza, defraudândŭ la 20,000 fl. banii bisericei și dela mai mulțĭ parochienĭ ai sĕi, carĭ depuseră agoniséla lorŭ la parochulŭ lorŭ spre păstrare, dispărù dimpreună cu bucătărésa sa, și in Ungaria superióră trecù la altă confesiune și se cunună cu bucătărésa. Esemplarulŭ preotŭ Balázs se bucura în comuna sa de mare cinste și încredere. Elŭ era vice-președintele comisiunii la alegerile de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Zichifalva, președintele comisiunii prescrietóre de contribuțiune, a comisiunii de asentare, membru alŭ reuniunei *culturale* maghiare, etc. și era fórte protegiatŭ în cercurile guvernamentale. Balázs este membrulŭ unei familii vĕdute; fratele sĕu este președinte de tribunalŭ reg. Afară de cassa bisericéscă, pre carea fugitulŭ o despoià de totŭ, în Uerméyháza d'abia este unŭ plugarŭ, pre care nu l'ar fi păgubitŭ cu o sumă mai mare, séu mai mică. Unulŭ cu numele Fodor a perdutŭ tótă averea sa de vr'o optŭ mii fiorinĭ.

***

Doi escrochĭ. — Citimŭ următórele în »Gazeta Olteni« din Craiova: In séra de 14 curentŭ, la magasinulŭ de coloniale Stoianovicĭ et Petrovicĭ de sub hotelulŭ Paris, se presentà unŭ individŭ și cerù mai multe mezele, carĭ costau suma de lei 9 banĭ 75. — „Dați-mĭ unŭ băiatŭ, dise pungașulŭ, sĕ mérgă până la coconulŭ Iorgu Cacaleceanu, unde sunt feciorŭ, sĕ 'șĭ ia banii; dar dați restulŭ la 100 lei, căcĭ așa a disŭ coconulŭ«. Neguțătorulŭ dă restulŭ până la 100 lei băiatului din prăvăliă, care plécă împreună cu presupusulŭ feciorŭ. La ușa intrărei în casele d-lui Cacaleceanu, unŭ altŭ pungașŭ, bine îmbrăcatŭ, aștepta sosirea acestora. — »Sărutŭ mâna coconașule«, se grăbì a dice pungașulŭ, care însoțea pe băiatulŭ din prăvăliă. — »Aduseșĭ restulŭ?« întrebà acesta pe băiatŭ. — »'L-amŭ adusŭ«, rĕspunse băiatulŭ punêndŭ cu respectŭ în mânile pungașului banii ce avea. — »Duceți la bucătăriă lucrurile«, dise acesta și plecâ în fundulŭ coridorului. Până ce băiatulŭ sĕ deșerte lucrurile din coșŭ, pungașii se făcură nevĕduțĭ și bietulŭ băiatŭ strigà, căutà îndadarŭ pe coconașŭ cu banii. Nimenĭ nu 'ĭ rĕspunse, fiindcă toțĭ ai familiei d-lui Cacaleceanu nicĭ nu erau în Craiova lipsindŭ la băi. Servitorii departe de a pădi casa, plecaseră în haimanalîcŭ, orĭ erau în unire cu pungașii. Bietulŭ băiatŭ se întórse la stăpânŭ plângêndŭ și spuse casulŭ. Poliția a fostŭ anunțată și diminéța în zorĭ de diuă, amêndoi pungașii au fostŭ prinșĭ la cârciuma lui Ghiță Stefănescu dela Jiŭ. Toțĭ banii se cheltuiseră nóptea pe bĕutură. Totŭ aceștĭ pungașĭ servitorĭ au mai sĕvêrșitŭ unŭ asemenea faptŭ la magazinulŭ Fane Saita în șéra de 13 Iuliu, adecă cu o di înainte, și poliția 'i-a descoperitŭ cercetândŭ casulŭ din urmă.

***

Gemenĭ. — Citimŭ în »Monitorŭ«: Călina, soția lui Dumitru Crascorianu din comuna Isvoru-Bârdi, județulŭ Mehedințĭ, în diua de 16 Iuliu a născutŭ trei copii: doi de secsŭ bărbătescŭ și unulŭ de secs femeescŭ. Tustrei se află în deplină sănĕtate; ér mama lorŭ a încetatŭ din viață.

***

Expediția Rusésca în contra Turcomanilorŭ. — Faimósa citadelă a Turcomanilorŭ numită Geok-Tepe a fostŭ investită de generalulŭ Scobeleff la 22 Decemvre anulŭ 1880 și la 12 Ianuariu, după unŭ asediu memorabilŭ, trupele rusescĭ au luat'o cu asaltŭ, trecândŭ pe sub sabie și baionetă 6,000 de luptătorĭ turcomanĭ Tekes, numai în citadelă. Dintr'o populație care la începutŭ numĕra 30,000 suflete, în séra asediului numai rĕmaserĕ de 15,000 femei și copii. Muscalii au perdutŭ în timpulŭ asediului 1000 ofițerĭ și soldațĭ, și au cheltuitŭ nouĕ milióne de ruble.

***

Unŭ cerșitorŭ. — La Parisŭ era unŭ cerșitorŭ de toțĭ cunoscutŭ, căcĭ puținĭ fuseseră cei carĭ sĕ nu-i fi datŭ câte ceva. Acum în urmă, elŭ îșĭ mărità fiica, dându-i o zestre de douĕ-decĭ de mii de francĭ. Celŭ ce cerșea o bucățică de pâne, intra acum din prăvăliă în prăvăliă pentru a cumpĕra giuvaerurĭ de nuntă pentru fiica lui, așteptându-lŭ trăsura afară. Nota plătită de dênsulŭ se urca la aprópe 1000 de francĭ. Nu trebue a se mira cineva de acéstă cifră, căcĭ cerșitorulŭ de care este vorba se dice că are o avere de 120,000 de francĭ. Suntŭ mulțĭ săracĭ de felulŭ acesta, carĭ și-au adunatŭ banĭ albĭ pentru dile negre.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.65
Rentă de hârtiă 5%	92 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale transilvane	102 50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	120.50
Renta de hârtiă austriacă	82.65
Renta de arg. austr.	83.35
Renta de aurŭ austr.	109.—
Losurile din 1860	139 40
Acţiunile băncei austro-ungare	876
Act. băncei de creditŭ ung.	287 50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.93 1/2
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.40

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Iuliu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93 1/2
» convert. (6%)	88 1/4	89 1/2
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100 1/2	101
» „ „ (5%)	85 1/4	86
» » urban (7%)	98	99 1/2
» » » (6%)	91 1/2	92 1/2
» » » (5%)	82 3/4	83 1/4
Banca naţională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10 1/2	10 3/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Augus st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 86	Vênd.	8 89
Argint românesc	»	8.78	»	8.84
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.18	»	11.23
Imperialĭ	»	10.15	»	10.20
Galbenĭ	»	5.85	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Nr. 133 es 1885.

S. sc. D.

(1 3)

Concursŭ.

Devenindŭ vacantă staţiunea învĕţătorêscă dela scóla gr. cat. românêscă din Borgo-Tiha pentru ocuparea acesteia, se escrie concursŭ:

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ:

1. Salarŭ anualŭ de 220 fl. v. a.

2. Şése orgii de lemne de focŭ, ce le prestézǎ comuna exclusivŭ pentru folosulŭ învĕţătorului.

3. Cortelŭ liberŭ şi folosinţa unei grădinĭ în mărime de 1400°□.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ, au a-şĭ înaintá suplicele instruite cu carte de botezŭ, cu testimoniu de cualificaţiune, de eventualulŭ serviţiu de până acuma şi de moralitate, precum şi atestatŭ de cualificaţiune din limba maghiară, până inclusive 29 Augustŭ st. n. 1885 la adresa presidiului senatului scolasticŭ gr. cat. din Borgo-Tiha.

Alegerea se va efeptuí la 30 Augustŭ a. c.

Dela Senatulŭ scolasticŭ districtualŭ greco-catolicŭ.

Năsĕudŭ, la 4 Augustŭ 1885.

Preşedintele
Gregoriu Moisilŭ,
vicariu foran.

Preferintele
Dr. C. Moisilŭ,

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ să aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.4[illegible]	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5 58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.4[illegible]
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.0[illegible]
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4[illegible]	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.3[illegible]	6.24	—
Cluşiu	—	10.0[illegible]	5.05	6.43	—
	12 0[illegible]	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.4[illegible]	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11 02	3.44	11 40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 3[illegible]	11.[illegible]0	2.23
Streiu	7 0[illegible]	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9 33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.05
Crivadia	8.06	10 54	6 45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.